

Wyrok z dnia 22 grudnia 1998 r.

I PKN 511/98

Jeżeli nastąpiło przejęcie części zakładu pracy przez innego pracodawcę, to art. 23¹ § 2 KP nie ma zastosowania do pracowników, którzy są nadal zatrudnieni w pozostałej, choćby niewielkiej części zakładu pracy.

Przewodniczący: Prezes SN Jan Wasilewski, Sędziowie SN: Jerzy Kwaśniewski, Jadwiga Skibińska-Adamowicz (sprawozdawca)

Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu w dniu 22 grudnia 1998 r. sprawy z powództwa Tadeusza K. i Zbigniewa M. przeciwko 1) Przedsiębiorstwu Usług Miejskich Spółka z o.o. w Ł. w upadłości 2) Zakładowi Gospodarki Mieszkaniowej w Ł. o ustalenie, na skutek kasacji powodów od wyroku Sądu Wojewódzkiego-Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Bydgoszczy z dnia 30 grudnia 1997 r. [...]

o d d a l i ł kasację i zasądził na rzecz Zakładu Gospodarki Mieszkaniowej w Ł. od każdego z powodów po 50 zł (pięćdziesiąt złotych) tytułem kosztów postępowania kasacyjnego.

U z a s a d n i e

Sąd Rejonowy w Szubinie wyrokiem z dnia 9 czerwca 1997 r. uznał za bezskuteczne oświadczenie woli złożone powodom Zbigniewowi M. i Tadeuszowi K. przez syndyka masy upadłości Przedsiębiorstwa Usług Miejskich Spółka z o.o. w Ł. z dnia 28 października 1996 r. w przedmiocie wypowiedzenia umów o pracę (pkt I sentencji wyroku) oraz ustalił, że wymienionych powodów łączy od dnia 16 marca 1997 r. stosunek pracy z Zakładem Gospodarki Mieszkaniowej w Ł. (pkt II sentencji wyroku).

Podstawę powyższego rozstrzygnięcia stanowiło ustalenie, że pismami z dnia 28 października 1996 r. syndyk masy upadłości Przedsiębiorstwa Usług Komunalnych w Ł. wypowiedział powodom umowy o pracę z dniem 31 stycznia 1997 r., choć nie był ich pracodawcą. Na mocy bowiem uchwały Rady Miejskiej w Ł. z dnia 16

marca 1996 r. majątek, który Gmina w Ł. wydzierżawiła temu Przedsiębiorstwu, został przekazany Zakładowi Gospodarki Mieszkaniowej w Ł., który był zakładem budżetowym Gminy. Jednocześnie wymienioną uchwałą Rada Miejska poszerzyła zakres działalności Zakładu Gospodarki Mieszkaniowej o usługi w zakresie wodociągów, ciepłownictwa i oczyszczania miasta, co do tej pory należało do Przedsiębiorstwa Usług Miejskich. Po wejściu w życie uchwały z dnia 16 marca 1996 r. prezes zarządu Spółki PUM przekazał na wniosek dyrektora Zakładu Gospodarki Mieszkaniowej 18 pracowników, wśród których nie było powodów. Pracowali oni nadal w Przedsiębiorstwie Usług Miejskich zajmując się obsługą urządzeń wodnych w L. i S. Urządzenia wodne w tych miejscowościach nie przeszły bowiem do Zakładu Gospodarki Mieszkaniowej.

Zdaniem Sądu Rejonowego, przejęcie przez Zakład Gospodarki Mieszkaniowej nieruchomości i ruchomości wraz z zakresem prac wykonywanych dotychczas przez Przedsiębiorstwo Usług Miejskich jest przejściem zakładu pracy na innego pracodawcę, o którym stanowi art. 23¹ § 2 KP. Przejście to dokonało się z mocy prawa, powodując to, że pracodawcą powodów stał się Zakład Gospodarki Mieszkaniowej. W tej sytuacji syndyk masy upadłości Przedsiębiorstwa Usług Mieszkaniowych - nie będąc pracodawcą powodów - nie mógł złożyć skutecznego oświadczenia woli o wypowiedzeniu umów o pracę. Dlatego też Sąd Rejonowy uznał jego oświadczenia za bezskuteczne. Gdy natomiast chodzi o Zakład Gospodarki Mieszkaniowej, to nie złożył on powodom oświadczeń woli o rozwiązaniu umów o pracę, wobec czego Sąd Rejonowy ustalił, że począwszy od dnia 16 marca 1996 r. łączy ten Zakład z powodami stosunek pracy.

Sąd Wojewódzki w Bydgoszczy rozpoznając apelację pozwanego Zakładu Gospodarki Mieszkaniowej w Ł. wyrokiem z dnia 30 grudnia 1997 r. zmienił zaskarżony wyrok w części ustalającej, że między powodami i tymże pozwanym istnieje stosunek pracy w ten sposób, że oddalił powództwo w tej części. Ponadto Sąd Wojewódzki odrzucił apelację w części dotyczącej pozwanego Przedsiębiorstwa Usług Miejskich Spółka z o.o. w upadłości w Ł. i zasądził od powodów na rzecz pozwanego Zakładu Gospodarki Mieszkaniowej koszty zastępstwa procesowego.

Sąd Wojewódzki przeprowadził uzupełniające postępowanie dowodowe i ustalił, że w związku z uchwałą Rady Miejskiej z dnia 16 marca 1996 r. Zakład Gospodarki Mieszkaniowej przejął od Przedsiębiorstwa Usług Miejskich tylko część zakładu pracy. Nie przejął natomiast magazynu, wodociągów w S. i L. oraz oczyszczalni

ścieków w L., które były nadal placówką zatrudnienia dla części (tj. 18) pracowników w okresie od marca 1996 r. do stycznia 1997 r., w tym także dla powodów. Powód M. nadzorował bowiem urządzenia wodociągowe w S. i L. oraz oczyszczalnię ścieków w L., natomiast powód K. prowadził magazyn w budynku nie należącym ani do masy upadłości pozwanego Przedsiębiorstwa ani do Gminy, a przede wszystkim razem z powodem M. obsługiwał stacje wodociągowe w S. i L. oraz oczyszczalnię ścieków w L., które stanowiły własność Agencji Własności Rolnej Skarbu Państwa i pracowały na rzecz Spółdzielni Mieszkaniowej w L. W listopadzie 1996 r. została ogłoszona upadłość pozwanego Przedsiębiorstwa Usług Miejskich, która spowodowała wypowiedzenie powodom umów o pracę i zwrot Agencji Własności Rolnej Skarbu Państwa jej majątku. Po wypowiedzeniu umów o pracę przez syndyka powodowie kontynuowali pracę na rzecz tejże Agencji na podstawie umów zlecenia.

W ocenie Sądu Wojewódzkiego pozwany Zakład Gospodarki Mieszkaniowej nie przejął całości zakładu pracy jakim była Spółka PUM, lecz tylko jego część. Po została część była nadal placówką zatrudnienia dla powodów i innych 16 pracowników, którą kierował syndyk. Z tego względu nie było podstaw do ustalenia przez Sąd Rejonowy, że od 16 marca 1996 r. łączył powodów stosunek pracy z Zakładem Usług Mieszkaniowych w Ł. Dlatego też Sąd Wojewódzki zmienił w tej części zaskarżony wyrok i oddalił powództwo w stosunku do tego pozwanego.

W kasacji od powyższego wyroku powodowie zarzucili naruszenie art. 23¹ § 2 KP oraz art. 32 ust. 1 ustawy z dnia 23 maja 1991 r. o związkach zawodowych (Dz.U. Nr 55, poz. 234 ze zm.), polegające na błędnej wykładni pierwszego z wymienionych przepisów i na niezastosowaniu drugiego z nich. Według powodów nie ulega wątpliwości, że z dniem 16 marca 1996 r. inny podmiot (pozwany Zakład Gospodarki Mieszkaniowej) wszedł w rolę nowego pracodawcy wszystkich pracowników, gdyż doszło do faktycznego przejęcia mienia i zadań dotychczasowego pracodawcy (Przedsiębiorstwa Usług Miejskich). Uchwała Rady Miejskiej nie precyzowała warunków przejęcia mienia ani warunków przekazania pracowników, należy zatem uznać, że wraz z przejęciem składników majątkowych i zadań przejęła także wszystkich zatrudnionych, w tym także powodów. Wprawdzie została ogłoszona upadłość Spółki (PUM), ale nastąpiło to w listopadzie 1996 r., wobec czego niedopuszczalne było wcześniejsze wypowiedzenie powodom umów o pracę ze względu na ochronę przysługującą im jako sekretarzowi i wiceprzewodniczącemu Komisji Zakładowej NSZZ „Solidarność”.

W konkluzji powodowie wnieśli „o uwzględnienie żądania pozwu” ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Wojewódzkiemu w Bydgoszczy do ponownego rozpoznania.

Pozwany Zakład Gospodarki Mieszkaniowej w Ł. wniósł o oddalenie kasacji i zasądzenie od powodów kosztów postępowania według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Ograniczenie przez powodów podstaw kasacji do zarzutu naruszenia prawa materialnego sprawiło, że Sąd Najwyższy, będąc związany granicami kasacji (art. 393¹¹ KPC), rozpoznał sprawę w granicach określonych przez powodów, to znaczy badał i oceniał, czy w ustalonym przez Sąd Wojewódzki stanie faktycznym nastąpiło naruszenie art. 23¹ § 2 KP i art. 32 ust. 1 ustawy z dnia 23 maja 1991 r. o związkach zawodowych (Dz.U. Nr 55, poz. 234 ze zm.). Sąd Najwyższy nie mógł natomiast sprawdzać, czy stan faktyczny został prawidłowo ustalony, gdyż skarżący nie zgłosili zarzutu naruszenia przepisów postępowania ani nawet nie wskazali przepisów procedury, którym - ich zdaniem - uchybił Sąd Wojewódzki. Tylko zaś taki zarzut pozwoliłby Sądowi Najwyższemu oceniać prawidłowość dokonanych ustaleń.

W związku z tym należy stwierdzić, że zarzut naruszenia prawa materialnego może być rozpatrywany jedynie w płaszczyźnie stanu faktycznego ustalonego przez Sąd Wojewódzki. Jego istotne elementy sprowadzają się do tego, że na podstawie uchwały Rady Miejskiej w Ł. z dnia 16 marca 1996 r. pozwany Zakład Gospodarki Mieszkaniowej (ZGM) przyjął od Przedsiębiorstwa Usług Miejskich Spółka z o.o. (PUM) tylko majątek dzierżawiony przez to Przedsiębiorstwo od Gminy i stanowiący własność tej Gminy. Przejął również 18 pracowników tego Przedsiębiorstwa, wśród których nie było powodów. Nie przejął natomiast pozostałej części mienia PUM, to znaczy stacji wodociągowych w S. i L. oraz oczyszczalni ścieków w L., które stanowiły własność Agencji Rolnej Skarbu Państwa. Nie przejął też reszty pracowników, w tym także obu powodów. Tym samym, mimo przejęcia części mienia oraz 18 pracowników przez Zakład Gospodarki Mieszkaniowej, co miało miejsce 18 marca 1996 r., nadal istniało PUM, które było placówką zatrudnienia dla pracowników zajmujących się obsługą i nadzorem stacji wodociągowych i oczyszczalni ścieków. Dopiero rozwiązanie przez Agencję Własności Rolnej Skarbu Państwa umowy łączącej ją z PUM i zwrot tych obiektów Agencji spowodował konieczność wypowiedzenia powo-

dom umów o pracę przez syndyka masy upadłości PUM, co nastąpiło w pismach z dnia 28 października 1996 r.

W świetle powyższych ustaleń Sąd Wojewódzki uznając, że powodowie nie stali się pracownikami pozwanego Zakładu Gospodarki Mieszkaniowej, gdyż nie zostali przez ten Zakład przejęci wraz z częścią mienia w marcu 1996 r., nie naruszył art. 23¹ § 2 KP w brzmieniu obowiązującym przed nowelizacją tego Kodeksu. W posiadaniu i zarządzie PUM pozostała bowiem część majątku i część pracowników, a przede wszystkim przedsiębiorstwo to nadal istniało i funkcjonowało zajmując się obsługą i konserwacją urządzeń wodno-kanalizacyjnych oraz prowadzeniem magazynu, aż do swojej upadłości i likwidacji w listopadzie 1996 r.

W myśl art. 23¹ § 2 KP dopuszczalne jest przejęcie przez zakład pracy części innego zakładu pracy. Powoduje ono ten skutek, że zakład przejmujący staje się stroną w stosunkach pracy z pracownikami przejętej części zakładu. Powyższy przepis nie ma jednak zastosowania do pracowników, którzy pozostali i są nadal zatrudnieni w nie przejętej części zakładu pracy, jeżeli zakład ten funkcjonuje na mniejszej części majątku i z ograniczonymi zadaniami, lecz jest w dalszym ciągu placówką zatrudnienia dla tych pracowników. Słusznie Sąd Wojewódzki uznał, że powództwo o ustalenie, iż od dnia 16 marca 1996 r. łączy powodów z pozwanym Zakładem stosunek pracy, jest niezasadne, gdyż art. 23¹ § 2 KP nie został naruszony.

Nie jest również trafny zarzut naruszenia przez Sąd Wojewódzki art. 32 § 1 ustawy z dnia 23 maja 1991 r. o związkach zawodowych wskutek pominięcia tego przepisu. Skoro bowiem - jak Sąd Wojewódzki ustalił - powodowie nie stali się pracownikami pozwanego Zakładu, bezprzedmiotowe było rozważanie kwestii dopuszczalności rozwiązania z nimi umów o pracę przez pozwanego.

Z tych względów Sąd Najwyższy oddalił kasację jako nie zawierającą usprawiedliwionych podstaw (art. 393¹² KPC).

=====